

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ, КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА

Кафедра української мови

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов
«30» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНІ ЛІНГВІСТИЧНІ ПРАКТИКИ»

Змістовий модуль

«Лінгвоконцептологія і психолінгвістика»

для студентів

спеціальностей: 035 Філологія
029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
спеціалізації: 035.01 Українська мова та література
рівня вищої освіти: другого (магістерського)
освітньої програми: 035/029.00.01 Біографістика і текстологія

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307925
Програма № 1401/24
Начальник відділу моніторингу якості освіти

(підпис) (прізвище, ім'я, по-батькові)
«30» серпня 2024

Київ – 2024

Розробник: І. Г. Саєвич, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

І. Г. Саєвич, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні
кафедри української мови

Протокол № 10 від 29.08.2024
Завідувач кафедри

(М. О. Вінтонів)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми
035/029.00.01 Біографістика і текстологія

(Р. А. Козлов)

Робочу програму перевірено
29.08.2024 р.

Заступник декана Факультету української філології,
культури і мистецтва з науково-методичної
та навчальної роботи

(Світлана ГОРОБЕЦЬ)

Пролонговано:

на 20	/20	н.р.	(_____)	, «_____»	20	р., протокол №_____
на 20	/20	н.р.	(_____)	, «_____»	20	р., протокол №_____
на 20	/20	н.р.	(_____)	, «_____»	20	р., протокол №_____
на 20	/20	н.р.	(_____)	, «_____»	20	р., протокол №_____

1. Опис модуля навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
«Сучасні лінгвістичні практики»		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	6/ 180	
Курс	1	2
Семестр	2	3
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	1
Обсяг кредитів	4	2
Обсяг годин, в тому числі:	120	60
Аудиторні	32	16
Модульний контроль	8	4
Самостійна робота	80	40
Семестровий контроль	-	-
Форма семестрового контролю	Залік	Залік
Змістовий модуль «Лінгвоконцептологія і психолінгвістика»		
Курс		2
Семестр		3
Обсяг кредитів		2
Обсяг годин, в тому числі:		60
Аудиторні		16
Модульний контроль		4
Самостійна робота		40
Форма семестрового контролю		Залік

2. Мета та завдання модуля навчальної дисципліни

Метою модуля навчальної дисципліни «Лінгвоконцептологія і психолінгвістика» є формування поняття про національно-смісловий простір мови, що виражається у категоріях національних мовних і концептуальних картин світу, лінгвокультурних концептів, мовної свідомості і менталітету нації та вивчення закономірностей мовної здатності та мовної діяльності людини у психологічному та лінгвістичному аспектах.

Під час лекційних, семінарських і лабораторних занять та самостійної роботи студенти, майбутні магістри освітньої програми «Біографістика і текстологія», набувають таких компетентностей:

Загальні:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу й синтезу.

ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-3. Вміти виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість проведення досліджень, бути критичним і самокритичним.

Фахові:

ФК-1. Здатність використовувати автоматизовані технології для вирішення практичних, науково-дослідних і прогностичних завдань у професійній діяльності.

ФК-2. Здатність застосовувати технології та процедури аналітико-синтетичного опрацювання наукової інформації.

ФК-4. Здатність застосовувати комп'ютерні технології з метою вдосконалення професійної діяльності.

ФК-6. Здатність орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках та школах.

ФК-8. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення текстології.

ФК-9. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного і мовленнєвого матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК-10. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі досліджень.

ФК-11. Здатність інтерпретувати філологічні явища і процеси та формувати професійну світоглядну позицію.

3. Результати навчання за дисципліною

Після опанування модуля дисципліни «Лінгвоконцептологія і психолінгвістика» студенти освітньої програми «Біографістика і текстологія» повинні мати такі програмні результати навчання:

РН-2. Упевнено володіти державною мовою для реалізації письмової та усної комунікації та досягнення запланованого прагматичного результату, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; використовувати прикладні соціокомунікативні технології для ефективного спілкування на професійному, науковому й соціальному рівнях на засадах толерантності, діалогу і співробітництва; презентувати результати досліджень державною мовою.

РН-4. Володіти культурою мислення, вміти узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію, зокрема наукову, в діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням та використанням.

РН-5. Застосовувати сучасні методики і технології для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в предметній сфері.

РН-10. Збирати, систематизувати, інтерпретувати і науково аналізувати мовний і мовленнєвий матеріал з урахуванням доцільних методологічних принципів, підходів і методів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

РН-11. Створювати, аналізувати, інтерпретувати і редагувати тексти різних стилів і жанрів.

РН-13. Планувати, організовувати, здійснювати дослідження та/або інноваційні розробки, презентувати їх результати науковій спільноті в наукових публікаціях чи виступах на конференціях, круглих столах, семінарах тощо.

РН-14. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

РН-16. Застосовувати прикладне програмне забезпечення для вирішення наукових завдань на основі поєднання інтелектуальних здібностей людини з функціональними можливостями інформаційних систем.

РН-17. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Тема	Кількість годин, відведених на:				
	Разом	Лекції	Семінари	Лабораторні роботи	Самостійну роботу
Змістовий модуль 1.					
Лінгвоконцептологія як інтегративна галузь сучасної лінгвістики					
Тема 1. Зв'язок мови, культури і пізнання. Категоризація і концептуалізація дійсності	14	1	1	2	10
Тема 2. Концепт як основна одиниця лінгвоконцептології. Концептуальна картина світу	14	1	1	2	10
Модульний контроль	2				
Разом	30	2	2	4	20
Змістовий модуль 2.					
Психолінгвістичний вимір мовної здатності та мовної діяльності людини					
Тема 3. Психолінгвістика як наука. Методи психолінгвістичних досліджень. Ментальний лексикон	15	1	2	2	10
Тема 4. Психолінгвістичний аналіз мовлення. Породження і сприйняття мовлення.	13	1		2	10
Модульний контроль	2				
Разом	30	2	2	4	20
Всього	60	4	4	8	40

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ЛІНГВОКОНЦЕПТОЛОГІЯ ЯК ІНТЕГРАТИВНА ГАЛУЗЬ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Тема 1. Зв'язок мови, культури і пізнання. Категоризація і концептуалізація дійсності
Проблема взаємодії мови, культури і пізнання в антропоцентричній науковій парадигмі. Лінгвоконцептологія в колі сучасних лінгвістичних напрямів і галузей. Гіпотеза лінгвальної відносності Сепіра–Ворфа. Концепція картини світу у гуманітарних науках. Константи, шляхи і чинники формування картини світу. Мова як засіб формування і репрезентації картини світу. Класифікація картин світу відповідно до смислової основи (наукова, «наївна», міфологічна, релігійна, філософська і художня картини світу). Поняття категоризації у когнітивній лінгвістиці. Теорія прототипів і категорій базового рівня.

Література: Основна: 1; 4; 5. Додаткова: 3; 4; 5; 8; 11; 12; 21; 24; 28; 33; 35

Семінар 1

Лабораторна робота 1

Тема 2. Концепт як основна одиниця лінгвоконцептології. Концептуальна картина світу

Концепт як основна одиниця лінгвоконцептології: співвідношення матеріального та ідеального. Концепт як багатовимірне ментальне утворення. Концепт і знак. Вербальна об'єктивація концептів. Концепти абстрактних і «предметних» сутностей. Концептуальна метафора. Розуміння концепту у межах тріади «мова – культура – пізнання». Ціннісний компонент як критерій відмінностей між «когнітивним» і «лінгвокультурним» концептами. Критерії визначення лінгвокультурного концепту. Ключові концепти української етнокультури. Співвідношення мовної і концептуальної картин світу. Чинники відмінностей між національними мовними і концептуальними картинами світу.

Література: Основна: 1; 4; 5. Додаткова: 2; 9; 10; 13–20; 22; 36

Семінар 1.

Лабораторна робота 2.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИЙ ВИМІР МОВНОЇ ЗДАТНОСТІ ТА МОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

Тема 3. Психолінгвістика як наука. Методи психолінгвістичних досліджень. Ментальний лексикон

Суть, предмет і завдання психолінгвістики. Взаємозв'язки психолінгвістики з іншими науками. Внутрішня структура психолінгвістики. Проблема природи і сутності мови. Чотири аспекти мовних явищ у психолінгвістичному вимірі: мова – мовлення – мовна діяльність – мовна здатність. Особливості психолінгвістичного підходу до вивчення мови як надбання людини.

Мовна здатність (організація) людини. Ментальний лексикон як складник мовної здатності людини: суть і властивості. Напрями розгляду ментального лексикону: з позицій породження і сприйняття мовлення. Експериментальні методи у психолінгвістиці.

Проблема асоціацій. Методика асоціативного експерименту. Інтерпретація результатів асоціативного експерименту. Застосування результатів асоціативного експерименту в концептуальному аналізі.

Література: Основна: 2; 3; 4. **Додаткова:** 6; 7; 13; 23; 25; 26; 27; 31

Семінар: 2

Лабораторна робота: 3

Тема 4. Психолінгвістичний аналіз мовлення. Породження і сприйняття мовлення.

Мовна діяльність людини. Сприйняття і розуміння мовлення. Принцип осмисленості у сприйнятті мовлення. Сприйняття знакових одиниць мови. Психолінгвістичні проблеми сприйняття та оцінювання тексту. Співвіднесення мовлення з дійсністю. Механізми еквівалентних заміन та ймовірного прогнозування.

Породження мовлення в аспекті діяльнісної теорії. Психолінгвістичні теорії породження мовлення: теорія рівнів мови Ч. Осгуда; теорія Л. Виготського; теорія (модель) В. Левелта. Психолінгвістичні моделі породження мовлення: стохастичні моделі; моделі безпосередніх складників; моделі породження мовлення на основі трансформаційної граматики. Мовленнєві помилки у психолінгвістичному вимірі.

Література: Основна: 2; 3; 4. **Додаткова:** 1; 12; 28; 31

Лабораторна робота 4.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1
Відвідування лабораторних занять	1	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10
Робота на лабораторному занятті	10	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом	-	-	69	-	69
Максимальна кількість балів: 138					
Розрахунок коефіцієнта: $138:100 = 1,38$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Лінгвоконцептологія як інтегративна галузь сучасної лінгвістики

1. Випишіть п'ять номінативних одиниць, що функціонують як загальновживані слова і як терміни. Використовуючи тлумачні, термінологічні й енциклопедичні словники, доведіть, що назви мають відмінне сприйняття у наївній і науковій картинах світу (письмово). Відповідь оформте у вигляді таблиці.
2. Скористайтесь пошуковою системою сайту Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (розділ «Наукова періодика України») і знайдіть 5 опублікованих у фахових виданнях наукових статей, присвячених дослідженню ключових концептів української лінгвокультури (*життя, людина, серце, душа, радість, друг, свобода/воля, дім, любов / кохання, щастя, розум, краса, надія, смерть, дитина, зло, жінка, світло, праця, земля, хліб* тощо). До однієї статті складіть анотацію обсягом до 1000 знаків.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Психолінгвістичний вимір мовної здатності та мовної діяльності людини

1. Опрацюйте три асоціативні поля (на вибір) зі словника: Мартінек С., Мітьков В. Український асоціативний словник. ЛНУ ім. Івана Франка. Львів : ПАІС, 2021. Т. III. Виокремте ядро асоціативного поля кожного слова та зіставте реакції з тлумаченням слів-стимулів в академічних словниках української мови. СУМ-11: <https://sum.in.ua/>. СУМ-20: <https://sum20ua.com/Entry/index?wordid=1&page=0>
2. Проведіть спостереження над власним мовленням і мовленням співрозмовників. Випишіть п'ять обмовок, здійсніть їх класифікацію та з'ясуйте причини виникнення. Оформте результати спостереження у формі таблиць.

Рекомендації до виконання завдань для самостійної роботи

Завдання для самостійної роботи необхідно виконати в повному обсязі й надіслати на перевірку викладачу окремим файлом; думки викладати лаконічно, точно, змістовно й обґрунтовано.

Критерії оцінювання виконаних студентами завдань для самостійної роботи

Самостійна робота студентів з модуля навчальної дисципліни «Лінгвоконцептологія і психолінгвістика» оцінюється за такими параметрами:

5 балів – завдання для самостійної роботи виконані в повному обсязі, лаконічно, змістовно, обґрунтовано, із наведенням прикладів і застосуванням методу аналізу. Студент самостійно працює з науковою літературою; робить висновки; вміє формулювати й обґрунтовувати власну позицію.

4 бали – завдання для самостійної роботи виконані в повному обсязі, лаконічно, змістовно, обґрунтовано, але з певними помилками щодо викладу матеріалу та без наведення прикладів до окремих фактів і явищ. Студент працює із запропонованою науковою літературою; робить висновки. Однак у процесі відтворення самостійно дібраного матеріалу простежується брак власних суджень і прояву узагальнень.

3 бали – завдання для самостійної роботи виконані в повному обсязі, але з порушенням логіки й послідовності викладу матеріалу та без ілюстрування прикладами. У роботі допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів. Студент працює із запропонованою науковою літературою, але аналізує її недбало, без висвітлення поглядів різних науковців.

2 бали – завдання для самостійної роботи виконані не в повному обсязі, частково самостійно. Студент володіє матеріалом на початковому рівні, викладає його хаотично і необґрунтовано, без дотримання мовних норм; має фрагментарні навички роботи з науковими джерелами і не вміє робити висновки.

1 бал – виконано менше половини завдань для самостійної роботи. Матеріал фрагментарний, не систематизований, не ілюстрований прикладами, порушена структура викладу. Його основу складає необґрунтоване копіювання чужих думок і позицій. Студент не вміє працювати з науковими джерелами і робити узагальнення.

0 балів – більшу частину самостійних завдань не виконано. Студент лише частково володіє навчальним матеріалом, не вміє чітко, лаконічно й послідовно висвітлювати його; не працює з науковими і навчальними джерелами.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Кожний модуль включає бали за **модульну контрольну роботу** (модульний контроль). Модульний контроль здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Модульна контрольна робота містить 25 тестових завдань.

Критерії оцінювання виконання студентами модульних контрольних робіт.

Правильна відповідь на одне тестове завдання – 1 бал.

6.4. Форми проведення семестрового контролю (залік)

Залікову оцінку зі змістового модуля «Лінгвоконцептологія і психолінгвістика» студенти отримують на підставі результатів роботи протягом семестру: виконаних завдань, семінарських занять і лабораторних робіт, результатів модульних контрольних робіт та виконання самостійних робіт.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Лінгвоконцептологія в колі сучасних лінгвістичних галузей і напрямів.
2. Проблема взаємодії мови, культури і пізнання в антропоцентричній науковій парадигмі.
3. Гіпотеза лінгвальної відносності Сепіра–Ворфа.
4. Концепція картини світу у гуманітарних науках.
5. Класифікація картин світу відповідно до смислової основи.
6. Мовна і наукова картини світу.
7. Поняття категоризації у когнітивній лінгвістиці.
8. Теорія прототипів і категорій базового рівня.
9. Концепт як основне поняття лінгвоконцептології.
10. Концепт і знак. Вербальна об'єктивація концептів.
11. Концептуальна метафора.
12. Основні властивості лінгвокультурного концепту.
13. Ключові концепти української лінгвокультури.
14. Мовна і концептуальна картини світу.
15. Чинники відмінностей між національними мовними і концептуальними картинами світу.
16. Суть, предмет і завдання психолінгвістики.
17. Внутрішня структура психолінгвістики.
18. Чотири аспекти мовних явищ у психолінгвістичному вимірі: мова – мовлення – мовна діяльність – мовна здатність.
19. Особливості психолінгвістичного підходу до вивчення мови як надбання людини.
20. Ментальний лексикон як складник мовної здатності людини: суть і властивості.
21. Напрями розгляду ментального лексикону: з позицій породження і сприйняття мовлення.
22. Проблема асоціацій. Методика асоціативного експерименту.
23. Інтерпретація результатів асоціативного експерименту.
24. Виміри мовної діяльності людини. Сприйняття і розуміння мовлення.
25. Сприйняття знакових одиниць мови.
26. Співвіднесення мовлення з дійсністю. Механізми еквівалентних заміन та імовірного прогнозування.
27. Породження мовлення в аспекті діяльнісної теорії.
28. Психолінгвістичні теорії породження мовлення: теорія рівнів мови Ч. Осгуда; теорія Л. Виготського; теорія (модель) В. Левелта.
29. Психолінгвістичні моделі породження мовлення: стохастичні моделі; моделі безпосередніх складників; моделі породження мовлення на основі трансформаційної граматики.
30. Мовленнєві помилки у психолінгвістичному вимірі.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтин- гова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «Лінгвоконцептологія і психолінгвістика»

Разом: 60 год., з них: лекції – 4 год., семінарські заняття – 4 год., лабораторні роботи – 8 години, МК – 4 год., самостійна робота – 40 год.

Тиждень	I-II	III-IV	V-VI	VII-VIII
Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
Назва модуля	Лінгвоконцептологія як інтегративна галузь сучасної лінгвістики		Психолінгвістичний вимір мовної здатності та мовної діяльності людини	
Кількість балів за модуль	69 балів		69 балів	
Лекції	Лекція 1. Лінгвоконцептологія у ракурсі знань про мову, культуру і людину (1 б.)		Лекція 2. Психолінгвістика як інтегративна галузь сучасного мовознавства (1 б.)	
Теми семінарських занять	Мова і пізнання. Категоризація і концептуалізація дійсності (11 б.)		Психолінгвістика як наука. Методи психолінгвістичних досліджень (11 б.)	
Теми лабораторних робіт	Концепція картини світу. Зіставлення обсягу і семантичного наповнення знаків у мовній і науковій картинах світу (11 б.)	Концепт як основне поняття лінгвоконцептології. Ключові концепти української лінгвокультури (11 б.)	Ментальний лексикон. Інтерпретація результатів асоціативного експерименту (11 б.)	Психолінгвістичний аналіз мовної діяльності (11б.)
Самостійна робота	5x2=10 балів		5x2=10 балів	
Види поточн. контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)		Модульна контрольна робота 2 (25 балів)	
Підсумк контр.	Залік			

8. Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Загнітко А. П., Богданова І. В. Лінгвокультурологія: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. 3-є вид., перероб. і доп. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. 287 с.
2. Засекіна Л. В., Засекін С. В. Вступ до психолінгвістики: Навчальний посібник. Острог: Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2002. 168 с.
3. Куранова С. І. Основи психолінгвістики: навч. посібн. 2-е видання. К.: ВЦ «Академія», 2023. 208 с.
4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. Полтава: Довкілля. К., 2008. 712 с.
5. Українська лінгвокультурологія: навч. посібн. / кол. авт.: О. І. Потапенко, Я. О. Потапенко, Л. П. Кожуховська, Т. В. Чубань, та ін.; за заг. ред. О. І. Потапенка. Корсунь-Шевченківський: ФОП Гавришенко В.М., 2014. 350 с.

Додаткова література:

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2009. 376 с.
2. Бобро М. П. Аксіологічні та лінгвокультурні параметри концепту ЖИТТЯ як складника української концептосфери : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Харків, 2019. 18 с.
3. Бондаренко А. І. Лінгвокультурологія: навчально-методичний посібник. Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2021. 197 с.
4. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу: монографія, 2-е вид. Київ: Логос, 2004. 284 с.
5. Голубовська І. О. Сучасна українська лінгвоконцептологія: стан і перспективи розвитку. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. 2016. Вип. 10(1). С. 151–159. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apftp_2016_10%281%29_32
6. Денисевич О. В. Моделі семантичної організації асоціативних полів рекламної лексики. *Наукові записки кафедри слов'янських і германських мов*: колективна монографія. Новоград-Волинський : НОВОград, 2019. С. 266–291.
7. Жарноцайова Ж. Методика асоціативного експерименту. *Slavica Slovaca*, 55, 2020, No 1, pp. 69-81 (Bratislava).
8. Жуйкова М. Антропоцентризм в тлумачних словниках. *Людина. Комп'ютер. Комунікація*: зб. наук. праць. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2017. С. 95–100.
9. Жуйкова М. Поточне знання vs. наукове знання в дефініціях загальних тлумачних словників. *Синopsis: текст, контекст, медіа*, 2024, 30(1), С. 34–42. <https://doi.org/10.28925/2311-259x.2024.1.5>
10. Ключник Т. О. Концепт РОЗУМ в антропоцентричних кодах української лінгвокультури: дис. ... доктора філософії : 035 Філологія / Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ, 2023. 220 с.
11. Коляденко О. О. Лексико-семантична репрезентація концепту «страх» в українській наївній та науковій картинах світу : дис. канд. філол. наук. Київ, 2018. 219 с.
12. Лисиченко Л. А. Лексико-семантичний вимір мовної картини світу. Х.: Вид. група «Основа», 2009. 191 с.
13. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація: навч. посіб. К.: ВЦ «Академія», 2012. 285 с.
14. Мартінек С. В. Опозиція світлий – темний: до питання про універсальність мовної концептуалізації. *Записки з українського мовознавства*. 2019. Вип. 26(2). С. 168–178.
15. Нічаєнко І. І. Ключові концепти іспанської та української лінгвокультур. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2015. Вип. 1. С. 479 – 484.

16. Пліс В. П. Типологія концептів у сучасній когнітивній лінгвістиці. *Науковий журнал «Закарпатські філологічні студії»*. 2019. № 9. Том 1. С. 115–119.
17. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя: Прем'єр, 2008. 332 с.
18. Радзівєвська Т. В. Нариси з концептуального аналізу та лінгвістики тексту: Текст – соціум – культура – мовна особистість. К.: ДП «Інформ.-аналіт. агенство», 2010. 491 с.
19. Розвод Е. В. Концептуальний аналіз як стрижневий метод дослідження концепту. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2017. №3. С. 61–57.
20. Сасевич І. Г. Антропоцентричний вимір концепту ЖИТТЯ. *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова*. Серія 10. *Проблеми граматики і лексикології української мови*: Зб. наук. праць. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. Випуск 12. С. 156–164.
21. Сасевич І. Г. Комплексна методика виокремлення лінгвокультурних домінант. *Studia philologica*. 2013. Вип. 2. С. 95 – 99.
22. Сасевич І. Г. Теорія картини світу: ключові поняття. *Лінгвістика: зб. наук. праць*. 2012. № 2 (26). С. 18 – 28.
23. Сасевич І. Г., Ключник Т. О. Номінативний простір “РОЗУМ” в українській лінгвокультурі. *Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових праць. Філологічні науки*. 2018. №1. С. 148-154.
24. Сасевич І. Г., Крилова М. Г. ЛЮДИНА-МИТЕЦЬ у свідомості носіїв української мови (за результатами асоціативного експерименту). *Мовознавчий вісник*. 2023. Вип. 34. С. 56–63.
25. Скаб М. В. Закономірності концептуалізації та мовної категоризації сакральної сфери: монографія. Чернівці: Рута, 2008. 560 с.
26. Спиридонова Л. К. Асоціативний експеримент як засіб дослідження образу світу. *Наука і освіта*. 2015. № 1. С. 152–158.
27. Хабан Т. Використання асоціативного експерименту як одного з основних методів психолінгвістики в дослідженні інтернет-комунікації. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. 2016. Вип. 30. С. 163–175.
28. Carroll D. *Psychology of Language*. Cengage Learning, 2007. 512 p.
29. Goddard C., Wierzbicka A. *Words and Meanings. Lexical Semantics Across Domains, Languages and Cultures*. Oxford University Press, London, 2016, 316 p.
30. Lakoff G. Johnson M. *Metaphors We Live By*. University of Chicago Press, 1980; London, 2003.
31. Lakoff G. *Women, Fire, and Dangerous Things: What Categories Reveal about the Mind*. Chicago: University of Chicago Press. 1987. 614 p.
32. Levelt Willem. *A History of Psycholinguistics: The Pre-Chomskyan era*. New York: Oxford University Press, 2014, 672 p.
33. Littlemore J., Bolognesi M., Warpakowski N. J., Leung Ch.-h. D. and Sobrino P. P. *Metaphor, Metonymy, the Body and the Environment. An Exploration of the Factors That Shape Emotion–Colour Associations and Their Variation across Cultures*. Cambridge University Press, 2023. 94 p.
34. Rosch E. Cognitive Representation of Semantic Categories. *Journal of Experimental Psychology*. 1975. Vol. 104. P. 192–233.
35. Wierzbicka A. *Emotions across Languages and Cultures: Diversity and Universals*. Cambridge : Cambridge University Press, 1999. 349 p.
36. Wierzbicka A. *Semantics, Culture and Cognition, Universal Human Concepts in Culture. Specific Configuration*. New York; Oxford : OUP, 1992. 325 p.
37. Wierzbicka A. *Understanding Cultures Through Their Key Words*. New York – Oxford; Oxford University Press, 1997. 328 p.